

„Soča“ izhaja vsak petek in velja pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vso leto f. 4.40
Pol leta 2.20
Četrt leta 1.10

Pri oznanilih in prav tako pri „po-lanicah“ se plačuje za navadno trisop-no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v Gorici v tobakarnici v go-sposki ulici, blizu „treh kron“, na starem trgu; in nanski ulici; v Trstu v tobakarnici: Via della caserma št. 3. in v Ajdovščini pri trgovcu g. Dolencu

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Hilarijanski tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soče“ na Koreniji v Stica - vi hiši št. 10 II nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina sniža, ako se oglase pri uredništvu.

Iz govora g. dr. Tonklija

v drž. zboru dne 14. feb. t. l.

(Koniec.)

Isto tako je ta prečastiti gospod poslanec opomnil, da je vlada povzročila povišanje narodnih zahtevanj. To, menim, ni bilo potrebno, kajti zagotoviti vas morem, da se avstrijski narodi tako močno zavedajo svoje narodnosti, da ne potrebujejo še navduševanja in spodbudanja, in bilo bi zelo želeli, da se v opravičenih mejah zadostuje. Gospoda moja, dokazal sem uže v prejšnjem zasedanju, da Slovenci nismo sovražni ni nemškemu narodu, katerega visoko spoštujemo in cenimo, ni nemški kulturi ni jeziku nemškemu. Mi sovražimo le germanizacijo in iznarodovanje našega naroda in jaz menim, da bi vi isto tako storili, če bi se vam hotela vzeti narodnost.

Dokazal sem takrat, da robeden izmed nas zastopnikov neče nemščine izključiti, da jej marveč vedno, osobito v srednjih šolah, odkazujemo mesto, da si morejo naši otroci tudi nemščine priučiti in so po jeziku deželni nemške omike; kajti to je pač jasno, da jezik sam na sebi ni še omika, da je marveč sredstvo, s katerim se pridobi omika. Jezik primerjati se mora ključu, kateri odpre shrambo, v katerej je zaklad: zaklad sam pa še ni. Da se ljudska omika doseči more le po materinem jeziku, to mi boste tudi pritrčili, kajti vi bi skoro gotovo živo protestirali, če bi kdo hotel nemški narod po francoskem jeziku omikavati, da si ne boste zanikavali, da je francoščina tudi jezik omike. Isto, gospoda moja, zahtevamo tudi mi. Mi hočemo omiko, a na podlagi svojega narodovega jezika, in iz tega ne sledi, da hočemo nemško omiko in in nemški jezik perhoreširati in izključiti.

Preidem na drugega prečastitega gospoda govornika, na gospoda poslanca dr. Klierja. Včeraj podal nam je grozovito sliko o zatiranih ubogih Nemcih v Češki, slikajoč tamošnje razmere kot istinito strašansko. Ne, gospoda moja, tako slabo pa vendar ni, ker Nemci uživajo tam vse pravice, katere so uživali pod vlado prejšnjega ministerstva in meni ni znana določba, katera bi bila te pravice le za las prikrtila. Kaj bi pa vi dejali, če bi se vam godilo, kakor nam Slovincem? Kake so razmere v naših šolah? Nas silijo, neposredno ali posredno, naj se celo v jednorazredne ljudske šole vpelje nemščina kot obligatni predmet.

Rekel sem uže, da nisem sovražnik nemščini, a pritrčili mi boste, da ne preostaje časa, da bi se moglo še s čim drugim pečati, če hočejo ljudske šole doseči svoj smoter. Z vpeljavo nemščine kot učnega predmeta odtegne se čas za priučenje važnih predmetov in uniči glavni smoter ljudske šole. In kaj se prav za prav nauči deček, če uživa tudi trikrat na teden pouk v nemščini? Nauči se nekaj nemških besed a nemščine se ne nauči. Ko pride zopet domov, pozabi zopet vse, in dragi čas, kateri bi bil lahko za kaj drugega vporabil, je čisto izgubljen in pri tem se je nepotrebno mučil.

Kako je v Koroški, pokazala vam je interpelacija mojega tovariša, gospoda poslanca dr. Vošnjaka, in on vam lahko še marsikaj pove. Jaz morem le na to opozoriti, kar priobčuje v Celovci izhajajoči list „Mir“, v svojej drugi številki od 25. januarja in sicer v dopisu Iz Podjunske doline. Tu se glasi po besedah:

„V naših šolah glasi se le nemščina, otroci pozdravljajo in molijo nemški, in v šoli je z debelimi črkami zapisano: „Ti moraš nemški govoriti!“ (Čujte, čujte! na desnici.)

Da, gospoda moja, če se to dan današnji godi, ko je desnica po vaših mislih toliko koncesij od ministerstva uže dobila in še vsak dan dobiva, če se to danes še godi, v dobi sprave in enakopravnosti, pritrčili mi boste, da je naš položaj mnogo težavnejši in neznosnejši kot nemških Pemcev in da bi v resnici imeli vzrok pritoževati se.

Nu, kaj se godi pred sodnijo? Zdaj pridem na

to, kar sem prej uže povedal. §. 13. o s. r. pravi izrečno, da se pri sodnijah, mora obravnavati v jeziku v deželi navadnem. Nu, dvorni dekret od 22. decembra 1835 določuje, da če se pismeni vlogi pridajo priloge, katere niso pisane ni v nemškem ni v drugem deželnem jeziku, se morajo v nemški ali v drug deželni jezik preložiti in v tem prevodu pridejati. Iz tega se pač po pravici izvaja, da se pod „v deželi navadni jezik“ ne umeva samo nemški jezik. Če bi bil hotel zakonodatelj to povedati, rekel bi bil, da je sodnijski jezik nemščina. Tega pa ni rekel, da, po omenjenem dvornem dekretu je lahko tudi več deželnih jezikov.

Lehko je nemščina, slovenščina, italijanščina, drugje pa rutenščina ali poljščina ali češčina deželni jezik itd., ker drugače bi se ne glasilo: V enem deželni jezikov poleg nemščine.

In kaj se dogaja, gospoda moja? Vi veste, da smo Slovenci in osobito uže jaz se pritoževali v prošlem letu, da se izvedenju enakopravnosti slovenščine pred sodnijami stavljajo velike ovire. Mi ne moremo vladi osobito ne vodji pravosodnega ministerstva, očitati, da ni storil svoje dolžnosti. Kajti priporočalo se je uže v določbah prejšnjih ministerstev, da celo za ministruvanja Schmerlingovega dne 15. marca 1862 odločno nadsodnijama v Gradci in v Trstu, da vzprejemati slovenske vloge, da priče slovensko zaslišujeti, zapisnike slovensko spisujeti in jednako.

Kaj se godi sedaj? Gospod predsednik nadsodnije v Gradci si dovoljuje nasproti jasnim določbam zakona in ministerskim naredbam vzprejem vlog v slovenskem jeziku odbijati; okrajno sodnijo v Ptuj je pokaral, ker je slovensko pisano tožbo v slovenščini rešila. Kajti, meni on, slovenščina se sme le tedaj dopustiti, če stranka ume samo slovenski. Ker pa je to vlogo podpisal odvetnik, z imenom dr. Cuček, in on nemški ume, mora se ta vloga odbiti.

V določbi od 1. decembra 1881 se je istej nadsodniji naznanilo, da je državna tiskarna slovenske tiskovine založila, in da mora nadsodnija svojim podložnim sodnijam to naznaniti in jim dati te tiskovine. To je olajšava za sodnijske uradnike, da ne pišejo vsega v zapisnik, marveč se takoj teh obrazcev posluževati morejo. Nadsodnijsko predsedstvo pa je z odlokom od 2. januarja 1882 okrajnim sodnijam naznanilo, da so za leto 1882. uže preskrbljene z nemškimi tiskovinami in da naj se še le za leto 1883. oglašijo za slovenske tiskovine.

Če pa se v letu 1882. ne vporabijo tiskovine, zavlekla se bode za daljnje leto zopet vpeljava slovenščine.

To postopanje nadsodnije v Gradci je rodilo lepe sadove. Bral sem v „Slovenskem Narodu“ od 6. februarja dve epizodi, ki ste se dogodili pri c. kr. mestno-delegirani okrajni sodniji v Ljubljani. Dne 3. februarja se je pri tej sodnji izdal na slovensko pisano tožbo tudi slovensk odlok, po katerem je bil na 3. dan februarja 1882 razpisan dan. Za nasprotnika prišel je zastopnik in sicer odvetnik dr. Štampihar, ki je predložil slovensk zapisnik. Kaj se je zgodilo? Prišel je deželne sodnije svetovalec Ledenig in dejal, da se slovensk zapisnik ne vzprejme, da se mora prevod zapisnika v neuščini priložiti.

Drugi slučaj pa je ta, da se dr. Štoru na slovensko tožbo ni dovolil slovensk ugovor; da si je bil zapisnik uže kolekovan, raztrgati se je moral in spisati nov zapisnik v nemškem jeziku. Da, gospoda moja, je li to pravosodje? Se li tako narodu deli pravo? se ne šikanira s tem marveč ljudstvo? In ali ni kriv oni, ki je tako določil, prestopka nasprotovanja proti višjim oblastnijam, proti ministerstvu?

Jednak slučaj, kakor razvidam iz telegrama v današnjih novinah, dogdil se je na Vrhniki. Slovenska vloga dr. Moscheta vrnila se je z opombo, da odvetnik s slovenskimi vlogami sodnije le molestuje. (Čujte! na desnici.)

Gospoda moja! Ali se more še reči, da v Avstriji v pravni državi, v konstitucionalni pravni državi živimo? Ni li dovoljeno o tem dvojiti? Kdo govorio

„molestovanji“, če okrajni sodnik v prvi dan vsacega meseca predloži polo, da se mu izplača zaslužek? In kdo mu plača? Ali mu ne plača razmerno isti kmet, kateri išče pri njem pravstva in pravice? (Dobro! na desnici.) Ali naj velja za Slovence le ta krat enakopravnost, kadar morajo z denarjem in krvjo državni služiti? Jaz menim, da imamo pravico, da se našim opravičenim željam in zahtevam opravičeno zadovolji. Nadejem se, da bode vlada te slučaje natanko preiskala in gospodom uradnikom, kateri svojo nalogo tako slabo umejo, dala njih zaslužno plačilo.

Opomniti mi je še, kar sem prej izpustil, da je isti deželni sodnije svetovalec Ledenig v Ljubljani, ki ni hotel vzprejeti slovenskega zapisnika, da je isti svetovalec odvetnikom naravno zagrozil, da jih bodo v prihodnje, če bi se ustavljali v nemščini obravnavati, kontumaciral. (Čujte! na desnici.)

Jaz menim, da so take razmere nevarnejše, nego one nemških Pemcev (Istina! Dal na desnici), in če naše ljudstvo to vse voljno preneso, zahvaliti se je samo mehkeemu značaju in zaupanju v zdanjo vlado, katerej se bode naposled vendar posrečilo, to opozicijo svojih podložnih organov upogniti.

Navel bi lahko še jeden vzgled. Gospod poslanec dr. Klier se je pritoževal, da so pri volitvah v trgovinsko zbornico v Česk narodnjaki, Čehi, oni, ki so nemške kandidate volili, zaznamenovali kot sovražnike narodu? Kaj pa se je zgodilo l. 1876. v Kranjski pri volitvah v trgovinsko zbornico. Tam poslali so se volilni listi davkarjem, in te so jih izročile svojim uradnim slugam, kateri so jih raznašali volilcem in kar kratko zahtevali podpis, češ, da ni drugega, nego da se doseže pomanjšanje pridobinskega davka. (Čujte! čujte! na desnici.) V Starem trgu so ljudje izvedeli to zvijačo in zahtevali od raznašalcev volilne liste, da jih zamenjajo z drugimi. Raznašalci pa jih niso hoteli dati. Volilci pa so jih k temu prisilili.

Proti tem volilcem, ki so si po tej poti pomagali do pravice, naperilo je državno pravdnništvo v Ljubljani tožbo zaradi javnega nasilstva. (Čujte! čujte! na desnici.) Nekateri izmed njih so bili v resnici tudi obsojeni. (Čujte! na desnici.) Posledica je pač naravno bila, da so nemški kandidati zmagali, da je v trgovinski zbornici ustavoverna stranka dobila večino, odposlala v deželni zbor dva ustavoverna poslance, in po nezakonitih sredstvih se je doseglo, da je deželni zbor v Kranjski ustavoveren, torej nemšk, kjer 5 odstotkov Nemcev proti 95 odstotkom Slovencev živi. (Čujte! na desnici.)

Omeniti mi je še, da če je postopanje graškega nadsodnijskega predsedstva pravo in zakonu ugajajoče, bi se tako moralo goditi tudi v nadsodnijskem okrožji tržaškem torej v Istri in Goriški, ker tam veljajo jednaki zakoni in jednake določbe. V nadsodnijskem okrožji tržaškem pa se vzprejemajo slovenske vloge, narekavajo se zapisniki v slovenščini in brez ugovora vzprejemajo, da, izdajajo se celo slovenske razsodbe. Možno mi je karavnost pokazati na mestno delegirano okrajno sodnijo v Gorici, ki zastopa tudi mešano prebivalstvo. Tam se obravnava brez ugovora slovensko, in akti se slovensko rešujejo. Če je to tam pravo, mora pač tudi pravo biti v Kranjski in Štajerski. Nadsodnija v Trstu daje pri izkušnjah beležnikov v spricalih izrečno jim dovoljenje, da smejo beležniška pisma tudi v slovenščini spisavati, in beležniki v Gorici spisujejo tudi v slovenščini vknjiževalna pisma in na podlagi teh zahtevajo se vknjižbe in se dovoljujejo, ne da bi bilo komu v glavo palo, zahtevati prevod. Če se to godi in tržaškem nadsodnijskem okrožji, zakaj ne v graškem nadsodnijskem okrožji; saj je pač tu isto pravo, kakor tam? Če se pa ne zgodi, je pač to opozicija, ki je gotovo neopravičena in nezakonita. Gospod poslanec Klier je na dalje trdil, da so Nemci v Avstriji vez države, da so oni nosilci jediščine in moči države. Nu, kar se te trditve tiče, da so Nemci vez med narodnostmi Avstrije, doživeli smo uže, da je ne vsled nemškega naroda, pač pa vsled politike njegovih vodij, da je ta vez postala

klin (zagvozda), kajti, mestu da bi bili Ogrsko z Avstrijo združiti, razdvojili so ji. Dualizma ustvarili nismo mi, da si smo ga vzprejeli in ga respektirali. Če bi bili vi, Nemci, istinito vez ostali, bi bili Ogrji tu; torej ni resnično, da ste prava vez.

Da so jedino le Nemci moč in jedinstvo Avstrije, tudi ne verujem; jaz marveč trdim, da vse narodnosti in tudi mali Slovenci, ki jednako merno plačujemo davek v denarji in krvi, da vsi delamo na to, da se obravi jedinstvo, moč in čast države; in jaz ne verujem, da bi bil kateri narod v večji meri pokazal zvestobo, ljubezen in udanost državi in najvišji dinastiji, kot Slovenci.

Če bi bili Nemci nosilci enakopravnosti, ne bojevali bi se danes med seboj; enakopravnost bi se bila izvela brez omejitve kulturnih interesov, dokler so imeli vladarstvo. A namesto, da bi zdaj dali roko, da bi se izvela enakopravnost, bojujejo se z nami; postavljajo se komisije, da preiskujejo jezikovno naredbo za Cesko, interpelira se pravosodni minister zaradi določbe glede slovenščine v Kranjski. Če to imenujete enakopravnostne ideje, zavaljujem se za take nosilce narodnostne enakopravnosti.

Isti gospod govornik je tudi obžalovaje omenjal da je vlada nekatere uradnike — on ni dejal pokorila, pač pa odstranila.

Nekateri visoki uradniki so vsekakor svoj delokrog krajevno menjali, a niso se odstavili; ne morem si pa kaj, da ne bi omenil, da v čisto konstitucijskih državah, v Angliji, Ameriki, Franciji, uradniki, ki so bili nosilci in voditelji padlega sistema, navadno tudi odstopijo in ne sprejmejo službe pri drugi vladi. Jaz ne želim, da bi se to pri nas godilo v jednaki meri, a misliti se vendar more, da bodo politični vodje strank, če pade politični sistem, tudi odstopili.

Gospoda moja, v vaši sredi našel sem uže take može. Opozarjam le, da je v dobi Potockijevi zelo častan član vaše stranke, poznejši pravosodni minister, položil svoje mesto kot poddržavni tajnik v naučnem ministertvu, ker se ni mogel spriznati z novim sistemom. To imenujem trden značaj in doslednost v politiki. A če pade sistem in se sprejme služba pod novim, a zrvan se dela opozicija, je naravno da se tak uradnik odstavi. (Istina! na desnici). To bi bila doslednost in to bi bili menj skrupulozni državni uradniki.

Omenjalo se je tudi, da se je poklical general, da vodi in ravna upravo dežele. Jaz in moji strankarski drugovi bi se srečne šteli, če bi v Primorski dobili tudi takega c. kr. generala za namestnika.

Konečno hočem naglašati, da so vsi narodi v Avstriji nosilci jednote in moči avstrijske države, da delajo vezi za ohranitev jednote in moči avstrijske monarhije, ne Nemci ne Slovani, nego da to nerazrušljivo vez delajo skupni interesi vseh narodov in dežel in naša slavna dinastija, za katero so vneto srca vseh narodov v neizpremenljivi zvestobi, ljubezni in udanosti. Jaz bodem glasoval, da se preide v specialno debato. (Dobro! dobro! na desnici).

Dopisi.

Is gorenje Tribuše, 26. febr. Enkrat*) se moramo vendar ogledati, kako je v Tribuši in kako tukajšnji županski urad drži. Kakor se vidi, je velika nemarnost že od poprejšnjih županov zaradi poti od Čepovana do Tribuše, ker morajo le peš hoditi. Pri nas kupijo vse na goriški strani; pa morajo le znesti noter in morajo plačati od starega funta po en krajcar za nošo. Koliko pa to košta, ker v Tribuši pridelajo komaj za eno tretjino živeža za celo leto! Ako se porajajo stroški od same soli, bi se v enem letu pokazal dobiček, ker je nad 600 duš v naši občini. Ako porabi vsaka oseba le 8 funtov, se je mora znesti 48 centov in samo za nošo plačati 48 gld. Ko bi bila vozna pot samo od Čepovana, bilo bi polovico manj stroškov. Kaj je še le stroškov pri drugem blagu! Koliko bi pa lahko ven izvozili in prodali samo sadja, ko bi bila vozna pot! Tribuška občina bi imela zares velik dobiček. Ali napredovanje za tako cesto ima le rakovo pot. Nek mož se je že napravil, da bi zmeril to pot; pa kako bode, kdo miro napravil, ki ni zmožen; škoda, da si glavo beli. Prišel je tudi na županovo povabilo mož iz Tomina in je zmeril pot; kadar je miro dokončal, je rekel domač mož, da on napravi načrt. Ali načrt ni tako lahek, kakor kupico vina popiti. Kovač ne more biti krojač, ker se ni učil za krojača.

Tukajšnji tajnik pač je učen; on sprejme vsak list za popolnoma, bodi si italijansk ali nemšk. Italijanski in nemški ne razume toliko, da bi med ptujci kruha dobil. Ako mu kdo reče: saj bi že moralo kaj po slovensko izhajati, odgovori on: zdaj še ni enakopravnost utrjena, ne smemo zahtevati. Ako go-

*) Naslednji dopis smo prejeli od prostaka, ki po svoje napetava napake domače občine, Ur.

spod vikar ne tolmači, moramo nositi pisma v drugo občino črat. Če je oni, ki nam prebere tuje pismo, krčmar, nas ustavi, in celi dan moramo piti za naš denar in poleg se opije še krčmar. Na večer, ko smo dan dragó zapravili, se s krčmarji še skregamo in pogostoma tudi za majhne besede stepemo. Potem moramo hoditi še k sodniji, in sreča, da sodnija pijance pozna, drugače bi bila kislja in žaltava tudi ta. Takó se nam godi, kjer nimamo pravih občinskih mož, ki se ne znajo potegovati za naše pravice in ki ne skrbé za slovensko uradovanje. Bog daj boljše čase!

Tribušar.

S Krasa, 27. febr. (Davki, doklade, ceste, ži-vinski trg). Dragi čitatelj, pomisli revščino Krasa, ktera tako močno napreduje, da ubogi kmet nima se več kam obrniti. Majhni pridelki, zaslužka nič, zemlja se izgublja, kamenje raste — c. kr. davek pa še bolj, hitreje kot trsika. Pred par leti se je 12000 za bolnišne stroške i 35000 za šolski zalog plačevalo, zdaj pa za prvo 46000 i drugo 63000. Kam pridemo še s temi dokladami? Nam ne manjka, nego v vsako občino po 1 hudega nemškega i enega laškega učitelja, potem smo pri kraju. — Doklade zahteva pa tudi cestni odbor, ki je že zopet šel na „komisijo“. Kaj pa dela tam? Krega se in sicer: Jaz hočem cesto na Tublje — jaz v Nadrovčco — jaz v Zagradeco — jaz v Ivanograd itd., tedaj vse ceste. Jaz sem zadovoljen, naj vam ustreže cestni odbor, naj vam jo naredi. Potem ko bo na (karti) dovršena, bo že na pol dodelana. Samo bo še šel g. župan s svojimi prebivalci, da malo „pofika“ in tako je z delom v kraju. in tako lahko kupčujete na vse strani. Kaj pa mi „Bošnjaki“ kakor nas je imenoval eden g. županov v glavarstvenem uradu v Sežani, mi pod gorjansko cesto? Ali ve še kdo za nas? Menda samo tisti z rudečo kapo, kteri, da bi ga ne bilo res kmalu, pride nas pozdravit ali prinese pozdravila od več strani — pa nam jih ne da, ampak poreče osorno: In če ne izčistiš vsega, ti požnem pa kravco brez usmiljenja.

Pa pogledjmo „bošnjake“ in njih poti in sicer čez Železna vrata na Renče in na Miren. Koliko delajo te ceste? Par Kostajncev, ki tržijo s teleti, grejo vsak teden v Gorico ali na Opatjeselo, kodar pošta, in drugi prav malo. Ali vzemimo cesto od Gorjanske do Jamelj i potem na Gorico ali Tržič. Koliko posluje bodisi s koprivčevim lesom za biče, dovažanjem ali izvažanjem drv za kurjavo i z vsakim drugim pridelkom bodi si pšenico, galetu, sadjem itd., tako da spodnji Kras le edino s Tržičem (Monfalcone) trži. Poizvedel sem tudi, da tržiški mestni zastop je posejlo na namenestništvo položil za privoljenje mesečnih živinskih trgov, in sicer na 13. vsakega meseca, in to s tem namenom na 13., da trgovci živino, kar bi na 12. vsakega meseca v Sežani ne prodali, lahko 13. v Tržič na trg. priženo. Kod pa morejo gnati? Po Krasu ni poti; na Občinah morajo davek plačati in potem v Križi ga nazaj dobé. Ali premisliti je, kje vzame revež denar da ga položi? Tržiški mestni zastop je pripravljen njemu v področji pripadli del ceste izvršiti. Prav bi bilo, da bi se ta neobhodno potrebni del ceste po Krasu raztegnil i krajšo zvezo med Tržičem, Komnom i Sežano vstvaril. Ta cesta bi celemu Krasu močno koristila — za odvažanje i dovažanje bodisi v Tržič ali v Gorico, ker bi bila vedno suha in brez prahu, ne kakor po Ipavi, ki je v deževji vedno blatna i o suhi na en čevljev prašna. Tedaj moral bi se pač tudi cestni odbor na spodnji Kras obrniti, drugače smo podzlo. Pa joj, moramo biti tako tihi, kakor izbec v svojem brlogu, da nas kdo ne požre. Ako pogledamo namreč do G., nam že nemško zagode za „Bester“, proti morju v D. nam pa italijansko zapoje: se ve, ker imajo svoje ceste v redu. Bes, ni ga, ki bi se nas usmilil, da bi prišel pogledat, ali smo še živi v našem brlogu. Jaz sem mislil, kadar se zaupnica podpiše, da potem ne bo manjkalo nič, da nam bode mana padala, kakor nekaj v puščavi. Ta, ki je vlovil, je vlovil — ali za nas ni prišlo še nič. Pa več kaj, plačaj, pa trpi, Krašovec; saj si učen.

Iz tržaške okolice, 23. febr. (Izv. dop.) Judeževi groši. — Dvojna mera za nemščino in italijansčino. — Ples v šolskem poslopji. Pri bližnjih naših Kraševcih, kakor slišim, nemščina zelo napreduje. Radi tega pa tudi kraški učitelji, ki so posebno spretni v svojem poslu, dobivajo lepe podpore, a pri nas morajo učitelji italijansčino mlatiti, brez posebnih podpor. Učitelj sežanski g. Kante — sicer „fest“ fant, je dobil za minulo šolsko leto 50 fl. A pustimo tega, ta je v Sežani, kraškem mestu na štirikazrednici, katera ima okolo 150, reci: sto in petdeset otrok. Saj bi menda zdostovali za 150 otrok dve učiteljski moči in bi se raji bornim Kraševcem odstotki znižali — ali pa dve moči poslali v kako drugo vas, kjer so še vedno brez redne šole — in imajo morebiti več otrok nego Sežana. A nekega drugega Nemca vam imam naznaniti, ki je dobil nekoliko — ne vem prav gotovega števila Judeževih grošev, namreč g. Černe, učitelj na Barki, tam neki v Brkinih. Hahaha! — nemščina v Brkinih. — na Barki, kjer se je redna šola

vstanovila še le 1. 1880., in prej bili so le popotni učitelji. Pa mislite, da ga v to silijo šolske oblasti? Nikakor, saj te dobro vedo, da je tam nemščina ravno toliko potrebna, kakor angleščina, a on uči nemščino le iz gole ali boljše kosmate ljubezni do naroda svojega, ker ga misli z nemščino osrečiti. Čez kakih 100 let bodo Brkini že znali prodajati po nemško „fasci“ (fascies), t. j. male butare suhih drv — polen, katere navadno v Trst vozijo. To bode takrat tudi zelo potrebno, ako dospe kak jekleu Bizmark, po preroki nekih politikarjev, do morja jadranskega. Med tem časom pa bodo brkinski otroci in g. Černe slovensčino popolnem pozabili. Treba je toraj zaporedno metati tujščino, v škodo materinščini, ob trde butice, katere se za časa svojega šolanja komaj brati in pisati nauče. Kaka slabo izgovorjena beseda, ki se temu kulturonošcu prav rada poneseči, bode uže poslušalcu ostala na lasch, dokler jih pridna mati ne odstriže. Potem z Bogom sad učiteljeve kultivacije! Vendar vam ne morem povedati, če se v Barški šoli marljivo poučuje poleg nemščine tudi slovensčina — materinščina, kar bi bilo zelo želeto. Nek Barčan mi je pravil tako-le: „Pri nas znajo otroci vedno menj; v šolo pridejo po trije, štiri.“ Kaj pa uči vaš učitelj? — pobaram moža. „Jaz ne vem“, odgovori; menda nič, a mi smo vendar ž njim kakor tudi z duhovnom zadovoljni, saj vemo, da imamo to ali nič. Če bi tudi ne imel vsak dan šole, ali če tudi otroci neredno v šolo hodijo, tem boljše. Saj otroke rabimo doma. Pa tudi otroci so veseli, da se v šoli ne dolgočasijo. Učitelj je tudi zadovoljen, da jih ni.“

Morda ni vse res, kar sem slišal, vsekakor pa je istina, da je imenovani dobil Judeževe groše za podučevanje nemščine. Zato bi priporočal gospodu, naj bi se ozbiljno poprijel svojega posla, naj bi otroke mesto nemščine — slovensčino in druge prepotrebne vednosti učil, sicer bodo učenci v dozorelih letih preklinjali starše in mogoče v grobu ležečega svojega nekdanjega učitelja, ki ni imel pred očmi svojega in svojih učencev poklica, ampak golo koristolovje.

Mogoče se z enakimi groši mami še kak drugi kulturonošec, a tega ni lahko dognati.

In to je ravno napačno; ako nemščina donaha našem narodu istinito srečo, toraj naj se že naprej razpišejo darila (remuneracije) in naj se oni, ki so si vestno prislužili par grošev, po časopisih javno pohvalijo, da jih bode vedel narod vredno čestiti in poštovati in mogoče kak večak kruhoborec v nemščini posnemati. „Besede mičejo, zgledi vlečejo“, pravi pregovor. Saj se hitro pohvali kak kraški učitelj, ki je prejel od višje šolske oblasti pohvalno pismo za vztrajno delovanje. Naj bi se tudi v tej zadevi izvolil pohvaliti, da mu ne izostane slava. Saj plačuje narod tudi „remuneracije“, sme toraj tudi vedeti „komu!“ Taki kulturonošci se bržčas boje „Soče“, da bi izstopila iz svoje struge, ter poplula obrežje in odnesla vse, kar je umazanega v peneče valove morja jadranskega.

Kakor poročajo „Novice“, je postal kralj Judeževih grošev Dežman, vpliven in za narod zaslužen mož, le škoda, da so mu kranjski fantje proklete grablje pokopali, kajiti te so ga vrlo dobro karakterizovale. Toraj kraški učitelji, ki se čutite v svojem nemškem naprečku na trdnih nogah, le do kralja, vsmiljen „fest“ fant je! Vam okoličanski naši učitelji, pa ne svetujem za marljivo poučevanje v italijansčini do kralja italijanske unije; ker to je vaša dolžnost — vi ste dolžni ta sveti jezik brez remuneracij marljivo poučevati!

Hvala Bogu, kurenta smo pokopali. Prav veseli me, da nam naši čislani časopisi ne bodo donasali vednih plesnih programov, dasi ravno nisem nasprotnik plesu. Na istem prostoru bomo kaj zanimivejšega, kaj ukovitega dobili.

Zanega g. dopisnika v dolgi črni suknji glas, ki je z vsem svojim ognjem, učenostjo in zglodno ljubeznijo do plesa, v cenjeni „Edinosti“ zagovarjal ples, segel je res v deveto vas.

Če se v tistih središčih, ki imajo na leci neomejeno besedo, tako krepek tako strasten zagovornik plesa nahaja, ki se vseh mogočih izrazov in svedokov poslužuje, s katerimi sam sebe smeši, da le sebi in enako mislečim vstreže in temeljito zgodovinsko pravo plesa dokaže; ni se nam čuditi, da se je tudi v neki šoli na Krasu plesalo. Učitelj, navdušen od svojega sodruga in večšega dopisnika, pustil je šolske klopi, kakor sem posredno od dotičnega duhovna slišal, iz šole iznesti in — hajdi! Pa ni treba misliti, da je plesal učitelj. Ta je namreč le šolo dovolil vaški mladini v vasi R.....i, ker menda ni bilo priličnejšega prostora. Pri nas vendar niso tako predrzni! Ne vem, ali vedó o tem dogodku šolske oblasti, če ne, dovolj slabo!

Sličnega mnenja odgojitelji, obojega spola in stanu — ukrenite drugo pot! Šola je posvečena „veri in omiki“, a ne plesišču. Ne delajte iz šole jame razbojnikov! Ples je bil, je in bode, dokler bo svet, ker ima, mislim, več prijateljev nego sovražnikov, celó med sirovimi afrikanskimi narodi, katerim še ni privsetila luč omike, a vedno na svojem mestu, nikdar pa v šoli. Sramota taki občini in naprejštavljanim, ki ne vedó takim žalostnim činom konec storiti! Kdor se ne čuti poklicanega v svojem stanu, naj si

izvoli raji družega, ki se bo de strinjal z njegovimi nazori.

Politični pregled.

Cesarica se okoli 12. t. m. povrne z Angleškega, kjer je bila več tednov na lovu. Par dni se bo mudila v Parizu.

Cesar je postavil o češkem vseučilišču že potrdil.

Po hudih govorniških borbah splošne budgetne obravnave prišla je v državnem zboru v obravnavo nujna postava, po kateri se ima od 1. marca t. l. naprej za tri mesece zabraniti uvažanje večih množin kave, čaja, rozin in šampanjca, zato, ker se namerava na uvažanje teh rečij vpeljati viši davek (col), kakor je sedaj. Postava se je sprejela tudi v gosposki zbornici; levica je tudi tu nasprotovala. Vzvišena colnina se pobira že od 1. marca, in sicer od kave 16 gl., od rozin 6 gl., od čaja 50 gl. in od šampanjevca 20 gl.

Brambovskemu ministru je dovoljenih 120 tisoč gl. v podporo ženam in otrokom 17.675 rezervistov, sklicanih pod orožje.

V nadrobni debati o proračunu so levčarji zopet napadali vlado, kakor da bi trajala še glavna debata. Schönerer je naravnost rekel, da Nemci ne težé (gravitujejo) proti Dunaju, ampak tje, kjer koli se nahajajo Nemci, in da narodno stališče jim je ljubše nego Avstrija. Take besede so veleizdajne, in so odkritosrčno izgovorjene. Pristašev ima on gotovo mnogo, samo da ti svoje mišljenje prikrivajo. Clam Martinic je Schönererja zavrnil s tem, da ni hotel njegovih izjav kritikovati. Predsednik Smolka je pa vendar Bismarkovemu somišljeniku Schönererju konečno besedo odtegnil.

Kronawetter se je potegoval za delavce, pa tudi za „socialdemokrate“.

Dr. Vošnjak, naš nepristrasni korenjak, je pri obravnavanju za nauk obširno pojašnjeval nenaravne šolske razmere po slovenskih krajih, zlasti tudi na Goriškem. Z uradnimi dokazi je zavrnil protest celovških županov in je izrazil v imenu slovenskih poslancev min. Conradu popolno nezaupanje. Naučni minister pri tej debati ni bil navzroč, je bolan. O tej debati prih.

Iz vstaških pokrajin ni mogoče mnogo poročati. Jovanovič hoče previdno postopati in s pomnoženo vojsko vstajo zatreti. Vladina poročila pravijo, da so od 16. februarija naprej 4 naši poveljniki: Haas, Leddihin, Arlov in Sekulič, od 4 strani zgrabili Zagorje in Krbljino planino, da ondi skrite vstaše vjamejo. Toda oberst Haas in general Sekulič bila sta toliko zadržana, da so vstaši odnesli pete. V Kalinoviči in v Krbljini planini so se vsi 4 poveljniki naposled našli, premagavši vse napade vstašev, toda konca niso storili vstaji. Od vstašev jih je baje mnogo padlo, naših je le nekaj mrtvih in ranjenih. V Stolci so vlovljenega poveljnika vstašev, Šutiča, ustrelili.

Zadnje dni febr. in 1. marca je imel general Czveit več manjših, pa hudih bojev z vstaši, kateri so bili naposled pobiti ali razkropljeni na mostu Ulak. Beg Jazig, eden glavnih načelnikov vstašem, ki je bil prej žandar, je vjet in zaprt. Vstašev je bilo v teh bojih od 800—1000. Naši vojaki so vstrajni in zgledega obnašanja.

Na Dunaji je umrl včeraj imeniten prof. med. Duchek, prijatelj dijakom.

V drž. zboru ogrskem so tudi mnogo govorili o Bosni in Hercegovini, in se je razvidelo, da Ogrbi bi radi zatrli Slované v teh pokrajinah, da bi bili notranji Slovani toliko slabiji. Humanna politika ta! Zato pa lahko reče Tisza: Ogrbi so Slovanom pravični!

Ruski general Skobelev je najbolje razdražil Nemce, zlasti Pruse; nemško-pruski listi uže ugibajo, kako in kde bi se najleže dalo z vojsko udariti na Rusijo. Toda Rusi so menda to uže naprej vedeli, ker imajo blizu prusko-nemške meje od lani zbrano mogočno vojsko: 3 voj-

niške oddelke, 1 divizijo garde in ogromno število konjenikov. Car je poklical Skobeleva iz Pariza v Petersburg. Pripoznava se, da je Slovanom zdaj več škodoval nego koristil, ker se je mož oglasil o takem času.

Car se bo dal kronati 22. avg. po starem kal.

Jako iznemirila je svet novica, da rumunsko ministerstvo dela izredne priprave zlasti proti avstrijskeji meji blizu Erdelskega.

Turški sultan poriva vojakov proti Mitrovici in Novemu pazaru.

Tudi plemeniti Castelar se je oglasil proti Slovanom, in spodbuja Romane in Germane za skupni boj ali brambo (?) proti Slovanom. Možak je večji govornik nego politikar, ki je svoje politične načrte in vzore že večkrat spremenil.

Domače stvari.

Cesarjev dar. Za olepšanje cerkve v Otelci je cesar podelil iz svoje zasebne blagajnice 300 gl.

Tržaška razstava. Kakor je bilo že naznanjeno, ministerstvo za kmetijstvo si je zagotovilo, da je mogoče razstaviti pridelke in izdelke tudi po skupinah in sicer: za vina in dotične priprave, orodja; za mleko, sir in dotične priprave, posode, za sadje, suho sveže i. t. d. Vodje za ta opravila so: za vina 2. oddelek c. kr. kmetijske družbe na Dunaji; za mlečne izdelke g. Th. Etti, velik kupec na Dunaji in za sadje sadjerejska družba graška s predsednikom grofom Attems-om in z g. dr. Rad. Stoll-om v Klosterneuburgu. Kdor se hoče udeležiti razstave v imenovanih oddelkih, naj podviže oglasiti se pri imenovanih vodstvih in pri kmetijskem ministerstvu.

Pododbor za tržaško razstavo v Gorici naznanja tudi to-le: Kmetijska družba na Dunaji je sprožila misel, da se priredi skupna razstava za vse cisilajtske dežele za vina in dotična orodja vinorejska in za dotične izdelke znanstvene, in v ta namen se je ustanovil na Dunaji poseben odbor. Ta razstava bo taka, da bo imela vsaka dežela svojo skupino, in in takó, da bo vsak udeleženec primerno zastopan. Na tej razstavi se bodo vina tudi, kolikor mogoče, preiskavala.

Pododbor Goriški upa, da bo ta skupina na velik dobiček posamnim udeležencem tudi zaradi stroškov, ki se po taki poti zmanjšajo, in želi, da bi se jih mnogo udeležilo iz naše dežele. Program za to se priobči kmalu.

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici ima v nedeljo 5. marca ob 3. uri popold. v prostorih slov. čitalnice svoj I. občni zbor s tem dnevnim redom:

1. Poročilo osnovalnega odbora. 2. Prečitanje društvenih pravil. 3. Volitev predsednika. 4. Volitev 10 odbornikov in 3 namestnikov. 5. Volitev odseka 5 udov, kateri bo razsojeval kot poseben senat vse prepire v društvu. 6. Razni predlogi. Vljudno se prosijo vsi povabljeni, naj bi blagovoljno prišli že ob 2. uri istega dne v omenjene prostore k posvetovanju zaradi volitve predsednika in odbora. Pri tej priliki se bodo vpisovali tudi novi udje, ako dosedanji katerega seboj privabijo. Podpisani odbor se nadeja, da se vdeležé vsi dosedanji vpisani udje prvega jako važnega občnega zbora.

Osnovni odbor.
Dostavek. Dozdaj se je oglasilo za društvo. 84 bralno-podpornih, 49 bralnih udov in 7 podpirateljev, skupaj 140 društvenikov. Upati je toraj, da bode imelo novo društvo po Goriškem dober vspeh, posebno pa, če v nedeljo pri prvem občnem zboru izvolimo v odbor delavne in prave možake.

Podjetniki slovenski! poprimite se dela, ki se vam ponuja 10. t. m., ko se odda po dražbi zidanje slovenske kmetijske šole v Gorici. Vsaj bi imel od Vas, tudi ko bi bili drugače trdega srca, kak slovenski delavec nekaj zaslužka.

Stari petaki se bodo prejeli ne samo tega meseca, ampak še do konca junija 1882. S tem raj se pomota, od drugod zajeta, popravi tudi v našem listu.

Šempaskemu županstvu, je došel odgovor od c. kr. glavarstva goriškega glede na starešinstveno sejo, poročilo in sklep 8. feb. t. l. Odgovor pravi, da bo sl. županstvo dobivalo slovenske dopise (Zuschriften), kolikor „dopuščajo uradne razmere“, da pa okr. glavarstvo nima oblasti zaukazovati drugim, njemu ne podrejenim gosposkam, v kakem jeziku naj občejujo.

Kar se tiče sklepa starešinstvenega od 8. febr., se imenovano glavarstvo naslanja na znani razglas, ki je bil došel od trž. namestništva z 28. jan. t. l.

To je obseg kratkega odgovora c. kr. okr. glavarstva goriškega. Razvidno je, da glavarstvo hoče

načelno občejuvati v slov. jeziku vsaj s šempaskim županstvom; meje glavarstvu ne delajo kaki postavni zadržki, ampak po največ „uradne razmere“. Uradne razmere pa so večinoma takrat neugodne Slovanem, kedar nima gosposka dovolj sposobnih uradnikov. Mislimo pa, da c. kr. okr. glavarstvo gotóko ima ali bi moralo imeti toliko slovensčine večjih uradnikov, da se ne bo izgovarjalo nikdar z „uradnimi razmerami“, in da torej ne bo odpošiljalo vsaj šempaskemu županstvu drugih, kakor edino slovensko osnovana pisma. Zato se čudimo, da je poslednji tukaj imenovani odgovor kar nakrat pisan v nemškem jeziku. Kakor smo slišali, ga je šemp. županstvo nazaj poslalo, kot njemu neumljivega. Druga županstva vidijo pot, po kateri jim je hoditi.

Druge gosposke naše dežele pa morajo enako slovenski uradovati s slovenskimi občinami. Čemur se ne ustavlja, c. kr. okr. glavarstvo, ne morejo imeti ugovorov tudi drugi uradi, ker ni postav, ki bi njih nasprotno postopanje zagovarjale ali opravičevale. Zato je treba samo trdnih in formalnih sklepov, ki imajo tak pomen, kakor ga ima sklep šemp. starešinstva od 8. febr. 1882.

Tisto, kar je trž. namestništvo zavrglo, ostane brez škode; kajti ono je zavrglo samo sklep star. šemp. od 19. nov. 1881, ker se je naslanjalo samo na besede in ne na pozneje 8. feb. t. l. pojasnjeni pomen onega star. sklepa. Mi mislimo sicer, da bi bil dež. odbor dobro storil, ko bi bil po očetovsko podučil šemp. starešinstvo, kakó naj svojo namero izrazi z besedami; potem bi ne bilo treba ne tega, ne onega dopisa in razglasa od okr. glav. in od namestništva. Dež. odbor zastopa avtonomne interese naše dežele, in občine so samo avtonomne skupine, katerim bi moral dež. odbor tudi na omenjene strani pomagati, kedar se jim krivica godi, in kedar si hočejo itak same pomagati.

Sl. šempasko starešinstvo pa naj bo zadovoljno s svojimi napori; prisililo je pripoznati, da ima pravico zahtevati od okr. glavarstva slovenska pisma, in s tem je doseglo z enako pravico enako pripoznanje tudi od druge gosposke naše dežele. Naj se torej mirno, pa dosledno ravna po sklepu od 8. feb. t. l., in nobena gosposka se mu ne more protiviti. Nobena gosposka, s katero ima ono redno opraviti, se ne more izgovarjati, češ, da nima sposobnih uradnikov. Naj si jih pa pridobi, to ni naša ampak skrb drugih, ki imajo gledati na postavno izvrševanje naših pravic.

Konečno zaključimo: Slavna županstva po Goriškem! Ako je pravo rodoljubje in moštvo v Vas, poj-dite, pa posnemajte Šempasce!

Ribsko postavu, skleneno v dež. zboru goriškem, je cesar potrdil.

„Società familiare per canto e drammatica“ (domače društvo za petje in dramatiko) so si goriški Labi in Italijani osnovali v Gorici, in imajo svojo dvorano pri „Zvezdi“.

Šolske stvari. Naučni minister je potrdil dosedanje okrajne šolske nadzornike na Goriškem tudi za naslednjo dobo. Ti so: g. France Vodopivec za ljudske šole s slov. učnim jezikom v šols. okr. gradišćanskem in za ljudske šole v šols. okraji tominskem in okolici goriški; učitelj deške ljudske šole v Trstu Tomaž Quantschnigg za šols. okr. sežanski; g. gimn. prof. Culo t za mestni š. okr. Gorico. Radovedni smo v kakem jeziku nadzoruje g. Quantschnigg, ki ima tako lepo pisano ime.

Radovednež s Primorskega bi rad poizvedel, kedar in kakó bo dunajska vlada odgovarjala na interpelacije oziroma pojasnila, ki so jih dali lausko leto neki avtonomistični drž. poslanci glede na razmere v Primorski, zlasti v Istri. Radovednež ima dober spomin tudi za mnoge dogodke, ki so se vršili v Primorski, in ki so lani javno pozornost vzbujali tudi dunajskih listih. Saj niso poslanci a la Vitezic, Vošnjak, Tonkli nanje pozabili? Menda je letos že poslednji čas, da se jih ti naši zastopniki spomnijo. Ali pa je morda že vse v redu na ono stran?

Dr. I. Pitamic je napravil pri tržaški viši dež. sodnji odvetniško preskušnjo in je bil zaprisežen.

G. dr. Premersteinu, notarju v Tominu, je poslal naš dopisnik (Tominsk) daljši odgovor na njegovo opravičbo v poslednji „Soči“. On pravi, da nima osebno nič proti g. notarju, ki mu je znan kot dober mož in poštenjak. Dopisnik se spominja samo prejšnjih let, ko so se izdelovala notarska pisma slovenskim strankam v nemškem jeziku, večkrat tudi v pisarnici imenovanega g. notarja, dasi bi bile one stranke videli rajše slovenska pisma. Na take spomine se je naslanjala dopisnikova razsodba, in da ni imel skrivnega namena, smo prepričani tudi mi, ki g. dopisnika poznamo kot rodoljuba poštenjaka. Sicer pa nas veseli, da se je stvar razjasnila, in povsem smejo biti goriški Slovenci zadovoljni, da imajo dva narodna in vrla notarja vsaj na Tominskem.

Naš dopisnik končuje svoj zagovor z občimi opombami takó-le: „V boji za enakopravnost bodo še letale pušice in zadele marsikoga, morebiti tudi lastnega prijatelja. Bojujemo se za občne koristi in v tem boji ne prizanesemo nikomur. Princip, da je treba

le to delati, kar „ložej gre“, mora se popustiti, če je narodu v pogubo. Neprimerno se nam zdi, delati vse po volji in na ljubo samopašnim in mnogokrat nam uasprotnim uradnikom. Stokrat je bilo uže rečeno in še porečemo: da so uradniki postavljeni radi ljudstva in ne naopak. Uradništvo si mora prizadevati, delati tako, kakor je ljudstvu bolj prav in kakor ljudstvu „ložej gre“. To je uradnikovo delo in skrb in za to je tudi plačan. Delajmo vsi, vsak po svoji moči, na to, da bodo uradniki po Slovenskem slovenske. Uradnikom pa ne dajamo potuhe! Učijo naj se, če se niso prej učili našega jezika!“

Tat v cerkvi vjet. 26. svečana prijel so Janca Bizjaka, mizarja s Proseka ob 10 1/2 uri zvečer v kapelici Matere božje na Kontovelu. Tiček napravil si je ključ, kateri ni bil nič slabši od pravega. Pri njem dobili so 11 gl. 45 kr. Zasatil ga je vodja prošeške žandarmerijske postaje Na patroli pride do kapelice in opazi, da niso vrata prav zaprta, šel pa je svojo pot, kakor da ne bi bil nič opazil; ali vedel je, da mora biti kak nestoriprav notri; radi tega vrne se počasi in res zasliši ropot v cerkvi. Počaka nekoliko, v tem pride Lorenc Rupel z vozom iz Trsta. Temu zaukaže, naj mu svetilnico prižge in začel je na ves glas kričati: na pomoč, na pomoč, tolovaji so v cerkvi! Na njegov klic prišel je A. Švara, zdaj odprejo vrata in vjeli so moža okoli 50 starega. Mož ima še mlade otroke in živo ženo. Ubozi nedolžni otroci, kaj počnejo brez nobene podpore! S. A.

Is Gradnega smo prejeli trtno mladje, katero ima že precejšno listje. Izrastlo je to mladje na trtni mladiki, ki je celo zimo zelenela. Mnogokdo je prišel v g. vikarjevo brajdo gledat to nenavadno prikazen. Začelo je pa to mladje poganjati že prve dni februarja, ko so podpisovali rodoljubi prošnjo za „Slovenski jez v Brdih.“

Pač je prav in hvalevredno braniti naša lepa, gorka Brda proti navalom tujstva.

Društvo rudečega križa na Dunaji, katero ima v Trstu svojo podružnico, razposlalo je oglas s prošnjo, naj bi mu zdaj, ko je na jugu vojna, pristopilo mnogo udov (letnina je 2 gold); in ker vojaki v tem letnem času mnogo trpé, sprejema razne vrste spodnje obteke, pa tudi živež za nje; enako vse potrebščine za bolnike in ranjence. Gotovo bo vsak pridren Avstrijec ali Avstrijka, ki kaj premore, rad in obilno pomagal. Pisarnica trž. podružnice je v c. k. namestništvu palači v Trstu.

Patriotično podporno društvo u Trstu (Unione e patriottica triestina di soccorso) za vojake, ranjene v vojni leta 1866 ali pozneje, in za družine takih, uže umrlih vojakov, razdelilo je lani 1510 gold. in to med 8 Tržačanov, 17 družih Primorcev in 34 Dalmatinov. Imetek društva znaša 75.000 gld. Kdor hoče podpore to leto dobiti, mora poslati pismeno prošnjo s potrebnimi spričevali, da je ubog, do 31. maja društvenemu prosoedniku, tržaškemu županu. Slovenskim prošnjam morajo priloženi biti — prevodi v italijanskem jeziku! (Pri županstvu še torej zdaj nimajo ne enega uradnika, kateri bi slovenski umel. Tako se nam godi v Trstu! „Ed.“

Ptujska čitalnica, je kupila hišo, ki je služila prej kot hotel, in jo je sprejela za „Narodni dom“. Dobro srečo!

Zlati zaslužni križec je cesar podelil Ian. Miklosiču, učitelju na vadnici mariborski.

Deželni muzej v Ljubljani. Dež. odbor kranjski vabi z obširnimi pozivom zlasti prebivalce kranjske dežele, da bi marljivo donasali še takó majhne darove za nov muzej, ki se ima imenovati po našem cesarjeviči „Rudolfinum“. Stroški za novo poslopje so proračunjeni na 200000 gld. Hranilnica kranjska je odločila v ta namen ob poroki cesarjevičevi sama 100.000 gld. Poslopje ima obsežati vsako vrsto prostorov in oddelkov za prirodne stvari in reči in za starine, kakor tudi za človeške raznotere izdelke v obrtniji in umetnji. Muzej se sezida v stalen spomin na svečanost „ki ima biti v teku tega leta v praznovanje šeststoletne zveze kranjske dežele s Habsburško cesarsko hišo.“ Podpornikov imena se bodo razglašala po časnikih.

Svetinje, slovenskim romarjem, podarjene od papeža, dospelo so iz Rima. Primorski romarji jih dobivajo pri č. g. Jak. Kocijannu, duhovnem pomočniku v Trstu, kranjski pri škofijskem kaplanu č. g. A. Koblarju, štajerski pri č. g. kanoniku Hergu, in koroški pri st. kaplanu č. g. dr. Müllerji.

Za luko v Reki je ogrska vlada odločila zopet 3 milijone gold. Za to luko hoče vlada potrositi okoli 9 mil. gold. Ogrji hočejo, da bi Reka prekosila Trst.

„Ljubljanski Zvon“ ima neki letos še več naročnikov ko lani. V njem se je začel tudi Stritar pridno oglašati.

„Mir“, ki ima že zdaj neki okoli 1900 naročnikov, bo prinašal tudi zgodovino o koroških Slovencih. Vsaj toliko je posneti iz dopisa v 4. št. Mira. Zares primeren čas, naj se delo objavi po kateri poti koli.

Archiv für Heimatkunde izšel je že v 3. številki in donša med drugimi sestavki več listin k Kranjski zgodovini, kakor: Aquileja — Windische Mark. — Aquileja — Mark Istrien. — Aquileja — Friaul-Istrien — Krain i. t. d. Naj bi to podjetje marljivo podpirali ne samo naši zgodovinski strokovnjaki, ampak v obče naobraženi krogi. Naročnina znaša 30 kr. za polo; naj se pošilja skupno, za 3 ali 6 pol izdajatelju g. Fr. Sumiju v Ljubljano.

„Der praktische Obstzüchter“ (praktični sadjerejec), mesečnik, izhaja od novega leta 1881 v Klosterneuburgu in se peča s sadjerejo, zelenjadjo in šolskim vrtnarstvom. Pisan je v preprostem jeziku in velja za celo leto samo! Znano je, da je v Klosterneuburgu imenitna šola za sadjerejo in vinorejo. Ker so v tej šoli sloveči strokovnjaki, bo gotovo tudi novi list dober, ki bo tudi ilustrovan. Naročnina naj se pošilja naravnost v Klosterneuburg.

Listnica uredništva, Lepa hvala za mnoge dopise, kateri pridejo zaporedoma na vrsto. — Č. g. Kobal, dokan v Šempetru, vljudno prosi, da bi mu poslal g. St. J. svoj naslov.

Zahvala.

Za blago sočutje o času bolezni, kakor tudi za sijajni sprejem o pogrebu do mrzlega groba našega nepozabljivega sina, oziroma brata in strica, ABELA LUKEŽIČ-A, izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem onim, ki so v tolikem številu k sijajnosti pripomogli, posebno tudi društvom za krasne vence.

V Renčah, 26. februarja 1882.

Iožefa Lukežič, mati, Karolina, vdova Kulot in Klara Lukežič, sestri, Anton, Frančiška Rudež in Franče Kulot, vnuka. Zalujoci.

Dunaj. Dunaj.

Čujte, glejte in strmíte!

Skupno oskrbnništvo velike tovarne za anglo-britansko srebro, ki je prišla na kant, prodaja vse blago zelo pod cenilno vrednostjo. Proti vpošiljavti zneska ali proti podvretju 7-30 gld. dobi se izvrstna mizna posoda iz prejšnjega anglo-britanskega srebra (ki je stala prej 35 gl.), in vsak, ki se na njo naroči, dobi pismeno garancijo za 10 let, da ostane posoda bela.

- 6 miznih nožev s fino jekleno ostrino,
- 6 vilic iz pravega anglo-brit. srebra iz enega kosa
- 6 miznih močnih žlic iz anglo-brit. srebra,
- 6 f. žlic za kavo iz anglo-brit. srebra,
- 1 šib. zajemalnica za juho iz anglo-brit. srebra,
- 6 nožnih podlog iz anglo-brit. srebra,
- 6 angleških desertnih tas,
- 1 fina posoda za poper ali slakor,
- 6 fino izdelanih miznih tas,
- 6 lepih, močnih jajčnih kozarcev,
- 6 finih jajčnih žlic iz anglo-brit. srebra,
- 4 krasne fine tase za sladkor,
- 1 čajnik prve vrste,
- 2 krasna dvoranska mizna svečnika.

64 komadov.

Dokaz, da moj oglas

ni sleparsk

se javno zavežem, blago nazaj vzeti, če ne ugaja. Čistilni prah za zgornjo posodo se dobiva pri meni škatljica po 15 kr.

Kdor hoče torej imeti dobro in pravo blago, ne pa sleparije, naj pošlje zaupno, dokler ga je še kaj, z naslovom

J. H. RABINOVICZ, Wien,
General-Depot der Anglo-Brit. Silberfabrik II.
Schiffsamtsgasse 20 a.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprošto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrudovratnije žledčne bolezni. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper scepok ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljave pa edino v lekarnici Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis. Ena steklenica stane 30 novcev.

P. n. delničarjem prve občne zavarovalne banke „Slovenije“ v likvidaciji v Ljubljani.

Odbor Slovenije hoče v kratkem sklicati občni zbor p. n. delničarjev zaradi končanja likvidacijnega posla. Vsled §. 17 bankinih pravil sme občni zbor le v takih predlogih veljavno sklepati, kateri so se 30 dni pred občnim zborom v dotični program sprejeli in objavili.

Ker pak isti paragraf bankinih pravil ob enem veljeva, da se morajo zapisovati v program tudi oni nasveti, ki so jih delničarji opravilnemu svetu vsaj 14 dni pred občnim zborom izročili, torej osmeltuje se likvidacijni odbor vse p. n. delničarje najljubneje pozvati, njihove le sem spadajoče želje podpisnemu odboru najdalje do 15. marcija 1882 l. pismeno na znane dati.

Likvidacijni odbor prve občne zavarovalne banke „Slovenije“.

Pattison-ova vata za protin

najboljši lek zoper

protin in revmatizem

vsakotese vrste, kakor: bolečino v obrazu, prsih, vratu in zobeh, protin v glavi rokah in nogah, trganje po udih, boleat v hrbtu in ledijah.

V zavrtkih po 70 kr., polovica 40 kr. G. Cristofoletti, lekarnica pri črnem medvedu v Gorici na Travniku pri Škofiji

Le enkrat

se ponuja tako dobra prilika, da se more izvrstna ura za polovico ceno kupiti.

Velika

Razprodaja.

Po vsej Evropi nastale politične razmere se tudi Švice niso ognole i zato se je mnogo delalcev izselilo, vsled česar se rušijo tudi fabrike. Tako je i prva znameniteja urarnica, katero mi zastopamo, zdaj zaprta i nam poverjena razprodaja njenih izdelkov. Tako imenovano Washington žepne ure so najboljše ure na svetu, izvanredno krasno vzrožljane i vozeno i po ameriškanskem sestavu napravljene.

Vse ure so na sekunde reparirane i mi dajemo poroštvo za vsako uro na 5 let.

Za dokaz gotovega poroštva i stroge solidnosti se s tem javno obvezujemo, da hočemo vsako uro, ki ni po volji, nazaj vzeti i zamenjati.

1000 žepnih remontotr ur, navijajo se brez ključa, s stalnim zaklopcem, izvanredno točno na sekunde regulirane, razen tega po novem načinu elektrogalvaniški pozlačene, z verižico, medaljonom itd. poprej gld. 25, zdaj ena le po 10 gld. 25 kr.

1000 krasnih ur na kotvo iz srebro-nikla, na 15 rubinih, z emajliranim kazalom, za sekunde, kristalnim plošnatim steklom, poprej gl. 21, zdaj ena le gl. 7.25, vse na sekunde reparirane.

1000 ur na vreteno, z izrezanim zaklopcem iz srebro-nikla, kristalnim plošnatim steklom na 8 rubinih, najnatanjčnije reparirane, z verižico, medaljonom i zametnim etuisom, poprej gl. 15, zdaj ena le gld. 5.60.

1000 ur na kotvo, iz čistega 13 lotnega srebra, po c. k. puncovnem uredu pregledane, na 15 rubinih, razen tega električno pozlačene, najnatanjčnije regulirane. Te ure so poprej stale 27 gl., zdaj pa stoje le gl. 13.40.

1000 Washington remontoir žepnih ur iz pravega 13 l. teškega srebra, po c. k. puncovnem uredu pregledane. Poroštvo se daje, da so najtočnije na sekunde reparirane, notranja sestava je iz nikla i teh ur ni treba nikoli popravljati. Taka ura je veljala poprej gld. 35, zdaj pa se dobiva za neverjetno ceno 16 gl. Razen tega se dobiva z uro vred zastonj verižica, medaljon, etui iz zameta i ključ.

1000 pravih zlatih ur za gospé, na 10 rubinih, prej 40 gld., zdaj 20 gld.

1000 remontoir ur iz pravega zlata za gospode ali gospé, prej 100 gl., zdaj 40 gld.

650 ur za zid z najlepšim emajliranim okvirom in bitnim kladivom, poprej 6 gl. 75 kr.

650 ur budilnic z udarcem, ki prav dobro tolče, najnatanjčnije regulirane, tudi pripravne za mizne pisarje; poprej 12 gld., zdaj le 4 gld. 80 kr.

650 ur z nikalom v najlepše izdelanej visokej gotiškej omarici, navijajo se vsacih 8 dni, najtočnije na čas regulirane, izvanredno lepe i krasne. — Ker ima taka ura še po 10 letih dvojno vrednost, ne imela bi se v nobenej hiši pogrešati, posebno ker je taka res krasota sobi. Take ure so poprej veljale po 35 gld., zdaj pa izemno le 15 gld. 75 kr.

Kedar se naročujejo ure z nihalom, treba je priložiti zagotovščino.

Napis:

Razprodaja ur
urarnice Ph. Fromme
Wien, Rothenhumstrasse 9, parterre.